

Stanowisko
Zgromadzenia Ogólnego
Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
z dnia 1 marca 2019 r.

w sprawie: **stworzenia nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi**

Zgromadzenie Ogólne Śląskiego Związku Gmin i Powiatów apeluje o podjęcie prac nad przygotowaniem od podstaw nowej ustawy dotyczącej gospodarki odpadami komunalnymi. Zmieniające się na przestrzeni ostatnich kilku lat przepisy prawa w przedmiotowym zakresie (zwłaszcza wydane z dużym opóźnieniem rozporządzenie w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów) doprowadziły do tego, że obecny system jest nieefektywny, zarówno w wymiarze ekonomicznym, organizacyjnym, technologicznym, jak i ekologicznym. Gminy odpowiedzialne za koordynowanie gospodarki odpadami - z uwagi na wysoki poziom nieściśłości poszczególnych przepisów, jak i występujące rozbieżności między ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach a innymi regulacjami (np. ordynacją podatkową) - nieustannie borykają się z licznymi wątpliwościami interpretacyjnymi. Zaobserwowanym w ostatnim czasie zasadniczym problemem jest też drastyczny wzrost kosztów funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, wynikający m.in. z podniesienia w znaczący sposób wysokości stawki za składowanie odpadów komunalnych (w 2020 r. będzie to 270 zł, podczas gdy w 2017 r. była to kwota 120,76 zł za każdą tonę). Wzrost ten powinien zmotywować do prowadzenia segregacji odpadów i tym samym przełożyć się na osiąganie wyższych poziomów recyklingu, co jest słusznym założeniem. Niemniej jednak w praktyce dla gmin, które osiągają stosunkowo wysoki poziom odzysku (na poziomie 50% odpadów), drastyczna podwyżka opłat za korzystanie ze środowiska za odpady składowane podniesie ogólne koszty ponoszone przez samorządy lokalne, związane z prowadzeniem gospodarki odpadami komunalnymi. Odpowiedzią na narastające w tej sferze trudności nie są również propozycje zawarte w nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, do której gminy zrzeszone w naszym Związku zgłosiły szereg uwag we wrześniu i październiku 2018 r. Podkreślenia wymaga fakt, iż nowy projekt ww. aktu prawa z dn. 9 stycznia 2019 r. w pewnym tylko stopniu uwzględnił postulaty samorządowe i nadal zawiera wiele rozwiązań, które w praktyce nie przyczynią się do poprawy funkcjonowania tego systemu.

Wobec powyższego samorządy lokalne zrzeszone w Śląskim Związku Gmin i Powiatów postulują zawieszenie prowadzonych prac nad nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i podjęcie pilnych działań zmierzających do przygotowania całkowicie nowej, kompleksowej regulacji dotyczącej gospodarki odpadami komunalnymi. Nowa regulacja powinna z jednej strony uprościć na ile to możliwe funkcjonowanie tego systemu, tak aby zarządzanie nim w wymiarze lokalnym było łatwiejsze

i bardziej elastyczne, z uwzględnieniem polskich realiów w tym zakresie, zwłaszcza finansowych. Z drugiej strony nowa ustawa powinna wziąć pod uwagę szerszy kontekst celów stawianych w tej dziedzinie, które wynikają z przepisów unijnych. W szczególności musi respektować wytyczne dot. założeń gospodarki o obiegu zamkniętym, które prowadzić mają do minimalizacji wytwarzania odpadów i zachowania w jak najdłuższej perspektywie czasu wartości produktów, materiałów i surowców (tzw. pakiet odpadowy, w tym *Mapa drogowa transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym*, opracowana przez Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii). Pożyteczne jest w tym kontekście wykorzystanie wiedzy płynącej z najlepszych doświadczeń związanych z wdrażaniem rozwiązań prawno-technologiczno-organizacyjnych w wybranych krajach UE.

Kluczowe jest w tym zakresie przypisanie producentowi rozszerzonej odpowiedzialności z tytułu wytworzenia danego produktu. Z jednej strony powinna ona oznaczać obowiązek zbierania i zagospodarowywania odpadów powstałych z produktów. Z drugiej natomiast strony ta odpowiedzialność wiązać się musi z projektowaniem i wytwarzaniem produktów, charakteryzujących się dłuższym okresem użytkowania oraz możliwością poddania ich skutecznemu (i nieprzesadnie kosztownemu) procesowi recyklingu. Alternatywnym rozwiązaniem dla wprowadzenia ww. obowiązku może być bezpośrednie obciążenie producenta kosztami związanymi z recyklingiem produktów. Podkreślenia wymaga fakt, iż obecnie to konsument ponosi te koszty i to dwukrotnie, tj. najpierw na etapie zakupu produktu, a następnie poprzez uiszczaną opłatę za gospodarowanie odpadami. W opracowywaniu nowej regulacji bardzo ważne jest też przeanalizowanie możliwych do wdrożenia w Polsce sposobów postępowania z odpadami typu PET, które skutecznie przyczynią się do poprawy poziomów odzysku surowców wtórnych (co postulowało nasze Stowarzyszenie w stanowisku z dn. 12 lutego 2016 r. w sprawie kaucjonowania butelek typu PET).

Mając na uwadze wyzwania stojące przed polską gospodarką, związane z potrzebą stopniowego wprowadzania rozwiązań niskoemisyjnych, zasobooszczędnych i energooszczędnych, a także liczne problemy występujące w ostatnich latach w gospodarce odpadami komunalnymi, gminy zrzeszone w Śląskim Związku Gmin i Powiatów deklarują zaangażowanie w prace dotyczące stworzenia nowego systemu w przedmiotowym zakresie.

Piotr Kuczera

Przewodniczący Obrad
Zgromadzenia Ogólnego